

Souhrnné informace o povinném předškolním vzdělávání (duben 2020)

Postup při přijímání k předškolnímu vzdělávání z hlediska – zřizovatele mateřské školy, mateřské školy a zákonných zástupců dítěte

Novelizace zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání přinesla několik podstatných změn týkajících se předškolního vzdělávání.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo pro nepedagogickou veřejnost, zejména pro zákonné zástupce předškolních dětí informace, které jim pomohou orientovat se v oblasti povinného předškolního vzdělávání.

Zákonný zástupce zjistí, jaká je spádová mateřská škola dítěte z obecně závazné vyhlášky vydané konkrétní obcí, ve které má dítě trvalé bydliště.

Vydání obecně závazné vyhlášky obce (stanovení školského obvodu spádové školy)

Obec vydá obecně závaznou vyhlášku obce, o vymezení školských obvodů spádové mateřské školy (viz § 179 odst. 3 školského zákona). Spádová mateřská škola je mateřská škola zřízená obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu.

Obec je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání přednostně přijímaných dětí (§ 179 odst. 2 školského zákona). Tzn., že nárok na přednostní přijetí mají děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku (§ 34 odst. 3 školského zákona). Dítě mladší tří let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok (§ 34 odst. 1 školského zákona).

Za účelem přijetí těchto dětí obec zřídí mateřskou školu, nebo zajistí předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí (§ 179 odst. 2 školského zákona).

Spádovou mateřskou školou nemůže být lesní mateřská škola (§ 179 odst. 3 školského zákona).

V rámci dopravní obslužnosti území kraje je kraj povinen zajistit dopravu do spádové mateřské školy a ze spádové mateřské školy, pokud vzdálenost této školy od místa trvalého pobytu dítěte přesáhne 4 km (§ 179 odst. 4 školského zákona).

Ředitel každé veřejné mateřské školy obdrží v dostatečném předstihu seznam dětí, které jsou ze stanoveného školského obvodu jeho školy.

Poskytnutí seznamů dětí zřizovaným školám

Obecní úřad obce, na jejímž území je školský obvod mateřské školy, poskytuje této škole s dostatečným předstihem před termínem zápisu seznam dětí, které mají na předškolní vzdělávání ze zákona nárok a dětí, pro které je vzdělávání povinné. Seznam obsahuje vždy jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte (§ 34 odst. 4 školského zákona).

Na základě tohoto seznamu ředitel školy ověří, zda zákonní zástupci splnili svou povinnost a přihlásili dítě (s trvalým bydlištěm ve školském obvodu spádové školy) k povinnému předškolnímu vzdělávání.

Přestupky ve vztahu k povinnému předškolnímu vzdělávání

Projednávání přestupků

Před projednáváním přestupků je nezbytné, aby škola kontaktovala zákonné zástupce a pokusila se zjistit důvody vzniklé situace. Vhodné je také začít spolupracovat s orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Co se týče oznamovací povinnosti, lze poukázat zejména na § 10 odst. 4 ve spojení

s § 6 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého je škola povinna oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, konkrétně orgánu sociálně – právní ochrany dítěte (OSPOD) skutečnosti nasvědčující zanedbávání školní docházky. Jedná se zejména o případy, kdy zákonný zástupce nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání a ředitel školy ani nedostane informaci, že dítě plní povinnost předškolního vzdělávání v jiné škole nebo jiným způsobem. OSPOD je orgán veřejně moci, který projednává přestupky, a to na základě komunikace mezi jednotlivými aktéry – škola, zákonný zástupce, obec a orgán sociálně – právní ochrany dětí.

Přestupky ve vztahu k povinnému předškolnímu vzdělávání:

1. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako zákonný zástupce nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání podle § 34a odst. 2 školského zákona.
2. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako zákonný zástupce zanedbává péči o povinné předškolní vzdělávání dítěte (např. dítě se bez omluvy neúčastní vzdělávání, nenastoupí k denní docházce po ukončení individuálního vzdělávání apod.).

Za uvedené přestupky lze uložit pokutu až do výše 5 000 Kč.

Stanovisko MPSV a MŠMT ve věci zápisu dítěte k předškolnímu vzdělávání:
<http://www.msmt.cz/file/50210/>

Ředitel mateřské školy vyhlásí v dohodě se zřizovatelem zápis k předškolnímu vzdělávání.

Vyhlášení zápisu, zveřejnění kritérií

Zápis k předškolnímu vzdělávání se koná v období od 2. do 16. května. Termín a místo zápisu do konkrétní mateřské školy stanoví její ředitel v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je způsobem v místě obvyklým (§ 34 odst. 2 školského zákona).

V praxi bývají tyto informace zveřejněny na webových stránkách nebo vývěskách mateřské školy, na webových stránkách zřizovatele školy apod.

Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku (§ 34 odst. 7 školského zákona). Přijetí v průběhu školního roku je možné v případě, že má mateřská škola volné místo. Na uvolněná místa se nevyhlašuje v průběhu roku samostatný zápis.

Plnit povinnost předškolního vzdělávání je však u dětí, které dosáhly do 31. 8. pěti let, nutné od počátku školního roku.

Konkrétní kritéria pro přijetí dítěte zveřejní ředitel školy před zápisem.

Náležitosti k žádosti o přijetí

Žádost o přijetí

Při podání žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání (v listinné podobě, nebo ústně a zápisem do protokolu) uvede zákonný zástupce dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, stanovené náležitosti, kterými jsou:

- jméno a příjmení žadatele (dítěte),
- datum narození,
- místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování,
- označení správního orgánu, jemuž je žádost určena (konkrétní mateřská škola).

S ohledem na zákonné zastoupení dítěte jeho zákonným zástupcem či jinou osobou k tomu oprávněnou, je zároveň podstatné zjišťovat:

- jméno a příjmení tohoto zástupce,
- místo trvalého pobytu tohoto zástupce, popřípadě jinou adresu pro doručování.

Zastupuje-li dítě jiná osoba než jeho zákonný zástupce, je zároveň podstatné, aby doložila své oprávnění dítě zastupovat.

Z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Zástupce účastníka řízení (zákonný zástupce dítěte) je povinen předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti.

S ohledem na pružnost správního řízení lze akceptovat evidenci telefonního spojení na zákonného zástupce či e-mailovou adresu.

Náležitosti k rozhodnutí ředitele

Rozhodnutí ředitele mateřské školy o přijetí

Zákonní zástupci doloží, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, anebo poskytnou doklad, že je dítě proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci (§ 34 odst. 5 školského zákona). Toto se nemusí dokládat u dětí, pro které je vzdělávání povinné.

O přijetí dítěte do mateřské školy, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce (netýká se dětí starších 5 let), rozhoduje ředitel konkrétní mateřské školy ve správním řízení (§ 34 odst. 3 školského zákona).

O přijetí dítěte s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem rozhodne ředitel mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře (§ 34 odst. 6 školského zákona).

Rozhodnutí ředitele mateřské školy o nepřijetí

Podání odvolání prostřednictvím ředitele školy

Při nepřijetí dítěte může zákonný zástupce podat prostřednictvím ředitele školy odvolání proti rozhodnutí o nepřijetí. V jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává je obsaženo v rozhodnutí, resp. v poučení, které je jednou z náležitostí rozhodnutí ve správním řízení.

V případě, že dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, má povolený odklad povinné školní docházky, může se vzdělávat v přípravné třídě základní školy; vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální, v zahraniční škole na území ČR.

Rozhodnutí ředitele školy o přijetí

Přípravná třída základní školy (§ 47 školského zákona)

Je pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do ní vyrovná jejich vývoj a kterým byl povolen odklad povinné školní docházky, o přijetí rozhoduje ředitel školy.

Zákonný zástupce je povinen oznámit tuto skutečnost (vzdělávání v přípravné třídě základní školy) nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, řediteli spádové mateřské školy.

Přípravný stupeň základní školy speciální (§ 48a školského zákona)

Lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku.

O zařazení dítěte rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

Vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální trvá nejvýše 3 školní roky.

Zahraniční škola na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky (§ 38 školského zákona)

Zákonný zástupce je povinen oznámit tuto skutečnost (vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky) nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, řediteli spádové mateřské školy.

Povinné předškolní vzdělávání se týká dětí, které dosáhly do 31. 8. daného roku věku 5 let.

Povinné předškolní vzdělávání (dítě starší 5 let)

Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte, pouze pokud se jeho dítě v mateřské škole ještě nevzdělává.

Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává v mateřské škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu (dále jen "spádová mateřská škola"), pokud zákonný zástupce nezvolí pro dítě jinou mateřskou školu zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení nebo jiný způsob povinného předškolního vzdělávání. Tzn., že dítě ze školského obvodu spádové mateřské školy má při přijímání přednost před dítětem z jiného školského obvodu.

Pro děti, které dosáhnou do 31. 8. pěti let, je předškolní vzdělávání od 1. 9. daného roku povinné.

Tato povinnost se vztahuje:

- na státní občany České republiky, kteří pobývají na území České republiky déle než 90 dnů,
- a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů,
- na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů,
- na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje na děti s hlubokým mentálním postižením.

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech:

- čtyři souvislé hodiny denně,
- ředitel školy stanoví ve školním řádu začátek povinné doby mezi 7. a 9. hodinou.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin, tak jako u základních a středních škol. Jarní prázdniny se určují podle sídla mateřské školy, v souladu s organizací školního roku.

Podmínky pro uvolňování dětí z povinného vzdělávání a omlouvání jejich neúčasti ve vzdělávání stanoví školní řád. Ředitel mateřské školy je oprávněn požadovat doložení důvodů nepřítomnosti dítěte; zákonný zástupce je povinen doložit důvody nepřítomnosti dítěte nejpozději do 3 dnů ode dne výzvy.

Ukončení povinného předškolního vzdělávání dítěte

Ukončení povinného předškolního vzdělávání dítěte

- předškolní vzdělávání nelze ukončit dle § 35 školského zákona, pokud je vzdělávání pro dítě povinné,
- povinné předškolní vzdělávání je ukončeno začátkem povinné školní docházky.

Zákonný zástupce může pro své dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, zvolit jiný způsob plnění povinného předškolního vzdělávání.

Jiné způsoby plnění povinného předškolního vzdělávání dítěte

1. individuální vzdělávání dítěte - bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy,
2. vzdělávání v přípravné třídě základní školy a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální,
3. vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky.

Individuální vzdělávání dítěte. Dítě může vzdělávat doma zákonný zástupce, jiná osoba, nebo může dítě navštěvovat jiné zařízení než je mateřská škola.

Individuální vzdělávání

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro něj může v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno (v případě, že se bude jednat o převážnou část školního roku). Tuto skutečnost písemně oznámí řediteli mateřské školy. (§ 34b školského zákona)

Povinnost zákonného zástupce:

- přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání (v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte),
- oznámení o individuálním vzdělávání dítěte učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku (v případě, že zákonný zástupce požádá v průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno řediteli mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání),
- zajistit účast dítěte u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech v mateřské škole, kde bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat:

- jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte,
- uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno,
- důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Povinnost mateřské školy:

- doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno (vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání; v praxi může poskytnout např. školní vzdělávací program),
- ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání,
- stanoví způsob a termíny ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech (stanoveno ve školním řádu, a to tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku),
- individuálně vzdělávané dítě se nezapočítává do nejvyššího povoleného počtu dětí uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení.

Ukončení individuálního vzdělávání:

- pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu (ukončí ředitel školy; odvolání proti rozhodnutí ředitele mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek; dítě nelze opětovně individuálně vzdělávat), dítě zahájí pravidelnou denní docházku (§ 34b odst. 4 školského zákona),
- na základě žádosti zákonného zástupce o pravidelnou denní docházku do mateřské školy a její následnou realizaci,

- nástupem k povinné školní docházce (povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad).

V případě ukončení individuálního vzdělávání dítěte (ze strany školy nebo zákonného zástupce) a s tím souvisejícím zahájením pravidelné denní docházky do mateřské školy, doporučuje MŠMT využít možnosti povolení výjimky z nejvyššího počtu dětí zřizovatelem dle § 23 školského zákona.

Pokud již škola využila možnosti výjimky z nejvyššího počtu dětí a ukončením individuálního vzdělávání dítěte by došlo k překročení stanovené kapacity školy, je nutné podniknout kroky umožňující vzdělávání tohoto dítěte a podat neprodleně žádost o změnu kapacity školy v rejstříku škol a školských zařízení.

Metodické doporučení k průběhu individuálního vzdělávání dětí v mateřských školách a ověření dosahování očekávaných výstupů <http://www.msmt.cz/file/50179/>

Přijetí dítěte do MŠ, kterého se netýká povinnost předškolního vzdělávání

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok (§ 34 odst. 1 školského zákona).

Pokud je k předškolnímu vzdělávání přijato dítě, kterého se prozatím netýká povinnost předškolního vzdělávání, nevztahuje se na něj začátek ani rozsah předškolního vzdělávání stanovený pro děti, kterých se povinnost týká. Ředitel mateřské školy písemně dohodne se zákonným zástupcem dítěte docházku dítěte do mateřské školy.